

ANAOKULLARINA DEVAM EDEN 6 YAŞ ÇOCUKLARININ SOSYAL BECERİLERİNİN OKUL OLGUNLUKLARINA ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Hilal İlknur Tunçeli
Marmara Üniversitesi
htunceli@marmara.edu.tr

Prof. Dr. Berrin Akman
Hacettepe Üniversitesi
bakman@hacettepe.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı anaokuluna devam eden 6 yaş çocuklarının sosyal beceri düzeylerinin okul olgunluklarına etkisinin olup olmadığının incelemektir.. Tarama modeli bu çalışma grubunu Adapazarı İli Hendek İlçe merkezindeki resmi anasınıflarına devam eden normal gelişim gösteren 6 yaş grubu çocuklar oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Okul Öncesi Çocuklar İçin Sosyal Beceri Formu ve Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği kullanılmıştır.

Elde edilen veriler SPSS 16 paket programında Basit Doğrusal Regresyon Analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda sosyal beceri düzeyinin okul olgunluğunu pozitif yönde anlamlı yordadığı görülmüştür. Sosyal beceri düzeyi yüksek olan çocukların okul olgunluklarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Okul öncesi eğitim, okul olgunluğu, sosyal beceriler, bracken.

EXAMINATION OF THE SOCIAL SKILLS EFFECTS ON THE SCHOOL READINESS OF THE 6 YEARS OLD PRE-SCHOOL CHILDREN

Abstract

The purpose of this study was to examine relations between the social skills of six years old children attending pre-school that influence their school readiness. This study is a survey model and includes the steps on surveying the six years old children who attend pre-school in 2010-2011 academic year in Sakarya. In this survey, Demographic Information Form, Bracken School Readiness Assessment and Social Skill Evaluation Scale For Pre-School Children was as data collection tools.

The gathered data were analyzed using SPSS 16 program Kruskal Wallis-H Test, Mann-Whitney-U Test simple linear regression analysis. At the end of this research, it was concluded that level of school readiness was positively significant predicted by the level of social skill. The children who had the higher levels of social skills had been seen at a higher level of school readiness.

Key Words: Preschool education, social skills, school readiness, bracken.

GİRİŞ

Erken çocukluk dönemi çocuğun ileriki yaşamı için ilk temellerin atıldığı yıllardır. Bu dönemde çocuk ebeveynleri başta olmak üzere çoğunlukla yetişkinlerden oluşan dünyada kendini birey olarak kabul ettirmek durumundadır. Kendini birey olarak kabul ettirebilmek içinse gelişen, değişen ülke ve dünya şartlarına uyum sağlayabilecek, özgüven sahibi, problem çözme yeteneğine sahip, sosyal olarak kendini ifade edebilen, sistemli olarak düşünebilen bireylerin yetiştirilmesinde önemlidir. Böyle bireylerin yetişmesindeki en önemli

unsurlardan biri de okul öncesi eğitimidir. Okul öncesi eğitimin görevlerinden biri eğitimin bir sonraki aşaması olan ilkokula geçiş için çocukların hazırbulunuşluklarını ulaştırmaları sağlamaktır. Bu nedenle okul öncesi eğitim kurumları hem program hem de fiziksel şartlar açısından çocukları okula hazırlayacak şekilde düzenlenmelidir. Çocukların okula hazır olup olmadıklarını belirlemek amacıyla değerlendirme sürecini de göz ardı etmemek gerekir. Çocukların gelişim düzeylerini gereksinimlerini doğru tespit edebilmek için uygun ve güvenilir değerlendirmelerin yapılması önemlidir. Çocukların akademik becerileri ve fiziksel gelişimlerinin yanı sıra sosyal gelişimlerinin de tespit ve takip edilmesi önemlidir.

Birey çevresinden engelleyici, küçük düşürücü ya da başaramayacağını hissettiren bir tepki aldığı zaman o işi yapmaktan vazgeçer. Bu durumun tam tersine olumlu ve destekleyici tepkiler aldığı zaman işi kolaylaşır ve o işi yapma isteği artar (Yenilmez ve Kakmacı 2008). Bu nedenle bir işin daha kolay yapılabilmesi için duyuşsal ve sosyal açıdan hazır olmak son derece önemlidir. Birey başarı düzeyini kestiriyorsa ve kendisine güveniyorsa o derecede başarılı olacaktır. Bireyin öğrenmesi üzerinde sosyal çevresinden gelen tepkiler de son derece önemli bir etki oluşturmaktadır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında verilecek eğitim ve öğretimin ise Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak belli amaç ve görevleri bulunmaktadır. Bunlar:

1. Çocukların beden, zihin ve duyu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
2. Onları ilkokula hazırlamak,
3. Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,
4. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır (MEB 2012).

Bu amaç ve görevler doğrultusunda okul öncesi eğitim sunulmakta okul öncesi dönem çocuklarının zihinsel, bedensel, duyuşsal ve sosyal açıdan ilkokula başlama hazır hale gelmeleri sağlanmaktadır. İlkokula başlama çocukların hayatlarında önemli bir dönüm noktasıdır. Okula başlama sürecinin ve ilkokul hayatının daha az sorunla ilerleyebilmesi için çocukların okul öncesi dönemden başlayarak gerekli ve yeterli okul olgunluğuna ulaşmış olmaları gerekmektedir.

Okul olgunluğu, çocuğun fiziksel, zihinsel, sosyal ve duyuşsal gelişimi açısından belirli bir düzeye gelmesi ve okulda kendisinden beklenenleri başarılı bir şekilde yerine getirmeye hazır olmasıdır (<http://www.ceep.crc.uiuc.edu/index.htm>).

İlkokula hazır ve okul olgunluğuna erişmiş bir çocuk ondan beklentileri rahatlıkla yerine getirebildiği için, okula karşı olumlu duygular ve olumlu bir tutum geliştirecektir.

Ülkemizde, çocuklar okulöncesi eğitim alıp almadıklarına ve bireysel farklılıklarına bakılmaksızın ilkokula başlatılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğinin ilkokula başlama yaşı ile ilgili 15. maddesi şöyledir: a) İlkokulların birinci sınıfına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 66 ayını dolduran çocukların kaydı yapılır. Gelişim yönünden ilkokula hazır olduğu anlaşılan 60-66 ay arası çocuklardan, velisinin yazılı isteği bulunanlar da ilkokul birinci sınıfa kaydedilir. b) Okul müdürlükleri, yaşça kayıt hakkını elde eden çocuklardan 66, 67 ve 68 aylık olanları velisinin vereceği dilekçe; 69, 70 ve 71 aylık olanları ise ilkokula başlama hazır olmadıklarını belgeleyen sağlık raporu ile okul öncesi eğitime yönlendirebilir veya kayıtlarını bir yıl erteleyebilir. (<http://meb-gov.tr/mevzuat>).

Yönetmeliğin ilgili maddesinde "... gelişim yönünden ilkokula hazır olduğu anlaşılan..." ibaresi bulunsa da ilkokula hazır olup olmamanın neye göre, nasıl değerlendirileceği net olarak bilinmemektedir. Bu nedenle de okula başlayan çocuklardan, hangisinin okul olgunluğuna ulaştığı tam olarak açıklanmamıştır.

Okul için hazır olmayan çocuklar, okula başladıktan ve güçlükler yaşadktan sonra, rehberlik servislerine gönderilerek teşhis edilebilmektedirler. Çocuğu hazır olmadığı bir ortama sokarak, okuma-yazmaya zorlamak; çocuğun okul başarısızlığı yaşamasına ve okula karşı olumsuz tepkiler göstermesine neden olmaktadır (Yılmaz 2003).

Bu nedenle okul öncesi dönemde çocukların ilkokula hazır olup olmadıklarını ve okul olgunluğu düzeylerinin nitelikli ve düzenli bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Değerlendirme süreci tüm gelişim alanlarının izlenmesine ve çocuğun tanınmasına yardımcı olmaktadır.

Çocukların benzer gelişimsel süreçlerden geçmeleri beklenmekle birlikte bireysel farklılıkları da önemslenmelidir. Erken çocukluk döneminde çocukların hızlı değişim ve büyüme göstermeleri nedeniyle de onlara uygulanacak programın sürekli ve düzenli olarak değişimi ve gelişimi gerekmektedir.

Çocuklarda rastlanabilecek özel durumların tespiti, erken müdahale olanağı yaratacağından önemlidir. Okul öncesi eğitimde zamanında yapılan değerlendirmeler, hazırlanacak eğitim programlarına temel oluşturmakta, çocuğun öğrenme hızını ve kalitesini de arttırmaktadır (Üstünel 2007).

Bir çocuğun okul olgunluğu, doğumundan okula başlayıncaya kadar edindiği tecrübeler ve becerilerdir. Bu tecrübelerin beş boyutu vardır.

1. Fiziksel sağlık, iyi yaşam ve motor becerileri,
2. Sosyal ve duygusal gelişim,
3. Öğrenme yaklaşımları,
4. Gelişmekte olan dil ve okur-yazarlık,
5. Bilişsel (gelişim) ve genel bilgi. (Copple, Carol and the Goal 1 Early Childhood Assessments Resource Group, eds. 1997; Kagan, Moore & Bredekamp 1995).

Okul olgunluğu üzerinde önemli etkileri olan bu beş boyuttan sosyal gelişim; çocuğun içinde yaşadığı topluma uyum sağlama süreci olarak tanımlanabilir. İnsan toplumsal bir varlıktır ve çevresiyle sürekli bir etkileşim içindedir. Çocuk doğumundan itibaren ailesiyle yaşamaya başlar. Aile onun ilk sosyal çevresidir. İnsanlarla nasıl ilişki kuracağını ilk deneyimlerini burada yaşar. Daha sonra, aile içinde başlayan sosyal etkileşim, diğer yetişkinlerle ve arkadaş ilişkileri ile sürer (Kandır 2007).

Katz, çocukların ilkokula hazırlığı kapsamında sosyal ve entelektüel yönden hazır olma konusunun öğretmenler ve aileler tarafından üstünde durulması gereken önemli noktalardan biri olduğunu belirtmektedir (Katz 1991) Özellikle çocukların evden ve alıştıkları çevreden uzakta yeni bir grupta bulunmaları, aileleri dışındaki yetişkinlerin otoritesini kabul etme yönündeki olumlu deneyimleri, yaşitlarıyla ilk defa zaman geçirmeleri sosyal olgunluk bakımından önemli becerileri ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca, çocukların okulda karşılaştıkları yaşitları ve yetişkinler ile yaşadıkları deneyimler, sınıf içindeki entelektüel olaylar (dil kullanabilme, sınıf içi tartışmalar, fikir belirtme v.b.) da entelektüel hazırlık bakımından üstünde durulması gereken unsurlardır. (Katz 1991).

Araştırmanın Amacı

Okul olgunluğu çocukların sadece akademik yönden değil sosyal-duygusal ve çevresel yönden de olgunluğa erişmiş olmalarını içeren önemli bir kavramdır. Bu nedenle bu çalışmada okul öncesi eğitim kurumuna devam eden altı yaş çocuklarının okul olgunlukları ve sosyal becerilerinin değerlendirilmesi, sosyal beceri düzeylerinin okul olgunlukları üzerinde etkisi olup olmadığı incelenmiştir.

Araştırmanın alt problemleri ise şu şekildedir:

Çocukların sosyal beceri düzeyleri ile

1. Okul olgunluğu düzeyleri
2. Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği Renkler Alt testi puanları
3. Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği Harfler alt testi puanları
4. Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği Sayılar alt testi puanları
5. Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği Boyutlar- Kıyaslamalar alt testi puanları
6. Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği Şekiller alt testi puanları arasında ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın evreni, uygulandığı örneklem grubu, araştırmanın yöntemi, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analize hazırlanması ile kullanılan istatistiksel teknikler açıklanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmacının çalışma grubunu; seçilen Hendek ilçesi merkezindeki resmi ilköğretim okullarına bağlı anasınıflarında devam eden ve basit rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 119'u kız ve 121'i erkek toplam 240 çocuk oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada çocukların okul olgunluğu Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği- 3 Formu, Sosyal Becerileri Sosyal Beceri Formu ve demografik bilgileri için kişisel bilgi formu kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği-3 Formu: Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği Formu 3 yaş 0 ay (3:0) ile 6 yaş 11 ay (6:11) arasındaki çocukların okul olgunluğu düzeylerini ölçmek amacıyla Bracken (2002) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, Renkler, Harfler, Sayılar/Sayma, Boyutlar/ Karşılaştırma ve Şekiller olmak üzere beş alt testten ve 85 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin renk, harf, sayılar/sayma, kıyaslama ve şekiller alt testlerinin toplamı Okula Hazırbulunuşluk (School Readiness Composite- SRC) olarak adlandırılmaktadır. Araştırmada bu ifade uzman görüşleri ile Okul Olgunluğu Puanı (OOP) olarak kullanılmıştır.

Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği- 3 Formu alt test maddelerinin karşılığı bulunan resimli uygulama kitabından ve kayıt formundan oluşmaktadır. Ölçekte yer alan maddeler doğru (1), yanlış (0), cevap yok (CY) olarak işaretlenmekte, yanlış cevap ve cevap yok şıkkı puanlamada (0) puan, doğru cevap (1) puan olarak değerlendirilmektedir. Alt testlerin puanları toplamı çocuğun Okul Olgunluğu Puanını (OOP) göstermektedir.. Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği 3:0, 6:11 yaş aralığındaki çocukların kavram gelişim düzeyleri art-eksi bir standart sapma ile hesaplanmakta ve Okul Olgunluğu Ölçeği'nden alından toplam puanın rastladığı aralığa göre çocukların kavram gelişim düzeyleri çok gecikmiş, gecikmiş, ortalama, gelişmiş, çok gelişmiş olarak beş ayrı kategoride değerlendirilmektedir.

Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği Formu Türkçeye uygulanma sürecinde ilk olarak İngilizce formun Türkçeye çevirme işlemi yapılmış ve iki uzmanın görüşü alınmıştır. Daha sonra geri-çevir tekniğiyle değerlendirme formu iki uzman tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiş ve İngilizce ifadeler ile karşılaştırılmıştır. İngilizce Form ile Türkçeden İngilizceye çevrilen form arasında ifade birliği olduğu görülmüştür. Daha sonra Türkçeye çevrilen Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği Formu iki Türk Dili Uzmanı tarafından ifadelerin anlaşılabilirliği açısından incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılarak forma son şekli verilmiştir.

Türkçeye çevirisi yapılan ölçekte yer alan maddeler çocuk psikolojisine uygunluğu değerlendirmek amacıyla psikoloji alanında görev yapan bir uzmanın görüşlerine başvurulmuştur. Ölçeğin Türkçe hali çocuk gelişimi /okul öncesi eğitimi alanında görev yapan üç uzman tarafından Türk Kültürüne uygunluğu açısından değerlendirilmiş ve ölçekte yer alan ifadelerin ve resimlerin çocuklar için uygunluğunu değerlendirmeleri istenmiştir. Bu amaçla "Uzman Görüş Formu" hazırlanmıştır. Çalışmaya gönüllü olarak katkı sağlayacağını belirten çocuk gelişimi ve eğitimi/okul öncesi eğitimi alanında çalışan üç uzmana Uzman Görüşü Değerlendirme Formu'nun yanı sıra, ölçeğin orijinal bir kopyası, ölçeğin orijinal İngilizce Değerlendirme Formu ile Türkçe Değerlendirme Formu verilmiştir.

Uzmanların görüş birliği ile uygun buldukları madde, ifade ve resimler ölçeğin Türkçe formuna olduğu gibi alınmıştır. Uzmanların düzeltme yapılması konusunda öneride buldukları madde ifade ve resimler üzerinde gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Örneğin Alt Test 2'de Türkçe alfabede olmayan "X,W,Q" harfleri yerine aynı sırayla "V, Y, G" harfleri dahil edilmiştir. Aynı zaman da Alt Test 3' de " kırk bir, on bir, doksan beş, yirmi yedi, elli üç" sayılarının sıraları kolaydan zora ilkesine uygun olması açısından "on bir, yirmi yedi, kırk bir, elli üç, doksan beş" olarak düzenlenmiştir. Alt Test 5'de "kare, üçgen, koni, halka" şekillerinin sıraları kolaydan zora ilkesine uygun olması açısından " üçgen, kare, koni, halka" olarak düzenlenmiştir. Yine Alt Test 5'de "karo" sözcüğü yerine " eşkenar dörtgen" sözcüğü yazılarak düzenlenmiştir.

Ölçeğin uzman görüşüne dayalı olarak oluşturulan formunun kapsam geçerliğine sahip olduğu kabul edilmiştir. Ölçek ilk olarak küçük bir grup (n=5) üzerinde ifadelerin ve resimlerin çocuklar tarafından anlaşılabilirliğini değerlendirmek ve ortalama süre hakkında fikir edinmek amacıyla uygulanmıştır. Yapılan uygulamada ölçeğin

deneme formunda yer alan ifadelerin ve resimlerin çocuklar tarafından anlaşıldığı saptanmıştır. Sonuç olarak altı yaş çocukların kavram gelişimlerini ölçmek amacıyla Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği- 3 deneme formuna son şekil verilmiştir.

Ölçeğin genelinin güvenilirliği için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .952 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarının güvenilirliği için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı Renkler alt testi için .954, Harfler alt testi için .940, Sayılar alt testi için .946, Boyutlar-Kıyaslamalar alt testi için .896 ve Şekiller alt testi için .871 olarak hesaplanmıştır. Bu değerlere bakıldığında ölçeğin iç tutarlılığın bulunduğu söylenebilir (Büyüköztürk, 2011).

Okul Öncesi Çocuklar İçin Sosyal Beceri Formu: Okul Öncesi Çocuklar İçin Sosyal Beceri Formu Akman ve arkadaşları tarafından (2010) oluşturulan form 37 maddeden oluşan üçlü likert tipi bir araçtır. Formun Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0.87. bulunmuştur. Formun geçerliliği için kapsam geçerliliğine bakılmış, ve 5 alan uzmanının görüşü alınmıştır. 35 maddeden oluşan “Her zaman yapar, Ara Sıra Yapar, Hiç Yapmaz” ifadelerini içeren üçlü likert tipi ölçektir. Okul Öncesi Öğretmenleri tarafından BOÖ-3 ölçeğinin uygulanacağı çocuklar için doldurulmaktadır.

Verilerin Toplanması

Okullar ve Milli Eğitim Müdürlüğü’nden gerekli izinler alındıktan sonra öğretmenler tarafından çocuklara ait kişisel bilgi formları ve sosyal beceri formlarının doldurulması istenmiştir. Kriterlere uygun olan çocuklar belirlendikten sonra, ailelerinden izin alınarak örneklem grubu oluşturulmuştur. Daha sonra okulların belirlediği gün ve saatlerde okula gidilerek çocuklar sınıfın sessiz bir köşesine ya da okulların uygun sessiz bir köşesine alınarak veri toplama aracındaki resimler gösterilmiş ve resimlerdeki kavramlara yönelik sorulara cevap vermeleri beklenmiştir. Eğer çocuk alt testlerde ardı ardına üç yanlış cevap verdiyse o alt teste devam edilmemiş bir sonraki alt teste geçilmiştir. Çocuk bir maddeye doğru cevap vermiş ve bir diğer maddeye geçmeden cevabını değiştirirse o madde yanlış cevap olarak değerlendirilmiştir. Eğer çocuk her madde için birden fazla resmi göstermişse, resimlerden birini seçmesi gerektiği belirtilmiştir. Çocuk maddeye ilişkin hiçbir cevap vermiyorsa cevap yok şıkkı işaretlenmiş ve puanlamalarda yanlış cevap olarak (0) olarak değerlendirilmiştir.

Verilerin Analiz Yöntemleri

Araştırma grubunda Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği ve Sosyal Beceri formu ile elde edilen veriler SPSS 16.0 istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Bu analizler her bir alt problemin çözümüne uygun yöntemler kullanılarak aşağıda açıklanmaktadır.

Örnekleme alınan çocukların “Sosyal Beceri” ile “Okul Olgunluğu” düzeylerinin puanları, “Renkler”, “Harfler”, “Sayılar”, “Boyutlar-Kıyaslamalar” ve “Şekiller” alt testleri düzeylerinin puanları arasındaki ilişki Basit Doğrusal Regresyon analizi ile incelenmiştir. Basit Doğrusal Regresyon analizi deneysel ve tarama araştırmalarında iki değişken arasındaki ilişkinin, değişkenlerden birinin bağımlı değişken (Y), diğerinin bağımsız değişken (X) olarak tanımlanmasıyla, X’e dayalı olarak Y’nin tahmin edilmesine yönelik bir regresyon eşitliği ile açıklanmak istenmesi durumunda önerildiğinden veriler Basit Doğrusal Regresyon Analizi ile incelenmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın problem ve alt problemlerine ilişkin elde edilen verilerin istatistiksel analizleri doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1’de örnekleme oluşturan çocukların Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği’nden elde ettikleri puan ile Sosyal Beceri Formu’ndan elde ettikleri puanların regresyon analizine ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubunu Oluşturan Çocukların Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği'nden Elde Ettikleri Puan ile Sosyal Beceri Formu'ndan Elde Ettikleri Puanların Regresyon Analizi Sonuçları.

Değişken	B	Standart HataB	β	T	p
Sabit	-12,251	6,906		-1,774	,077
Sosyal Beceri Toplam Puanı	,679	,072	,523	9,472	,000*

R=0,523 R²=0,274
F(1,238) =89,713 p=.0000

*p ≤ 0.05

Tablo 1'e baktığımızda varyans analizi sonuçlarının anlamlı olduğu görülmektedir (p=.0000). Elde edilen sonuçlara göre sosyal beceri düzeyi okul olgunluğunu pozitif yönde anlamlı olarak yordamaktadır. Yordayıcı değişkene ilişkin regresyon kat sayıları incelendiğinde sosyal becerinin 0,72 regresyon kat sayısına sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 2'de çalışma grubunu oluşturan çocukların Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği alt testlerinden elde ettikleri puan ile Sosyal Beceri Formu'ndan elde ettikleri puanların regresyon analizine ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 2: Çalışma grubunu Oluşturan Çocukların Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği Alt Testlerinden Elde Ettikleri Puan ile Sosyal Beceri Formu'ndan Elde Ettikleri Puanların Regresyon Analizi Sonuçları.

	Değişken	B	Standart Hata B	β	T	p
RENKLER	Sabit	,254	1.032		,246	,806
	Sosyal Beceri Toplam Puanı	,095	,011	,497	8,826	,000*
	R=0,497 R ² =0,247 F(1,238)=77,891 p=.0000					
HARFLER	Sabit	-8,834	2,361		-3,741	,000
	Sosyal Beceri Toplam Puanı	,137	,025	,340	5,587	,000*
	R=0,340 R ² =0,116 F(1,238) =31,210 p=.0000					
SAYILAR	Sabit	-5,399	2,289		-2,358	,019
	Sosyal Beceri Toplam Puanı	,209	,024	,496	8,815	,000*
	R=0,496 R ² =0,246 F(1,238) =77,697 p=.0000					
BOYUTLAR-KIYASLAMALAR	Sabit	1,276	2,757		,463	,644
	Sosyal Beceri Toplam Puanı	,143	,029	,308	4,995	,000*
	R=0,308 R ² =0,095 F(1,238) =24,950 p=.0000					
ŞEKİLLER	Sabit	,451	2,270		,199	,843
	Sosyal Beceri Toplam Puanı	,095	,024	,253	4,038	,000*

$$R=0,253 \quad R^2=0,064 \\ F(1,238) = 16,305 \\ p=.0000$$

* $p \leq 0.05$

Tablo 2’de yer alan regresyon analizi sonuçlarına göre örnekleme oluşturan anaokullarına devam eden altı yaş çocuklarının sosyal beceri düzeyleri Bracken Okul Olgunluğu Ölçeği’ne ait tüm alt testlere ait olgunluk düzeylerini pozitif yönde anlamlı olarak yordamaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Aşağıda araştırmadan elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusundaki öneriler sunulmuştur. Araştırmanın sonucunda çalışma grubunu oluşturan çocukların sosyal beceri düzeylerinin okul olgunluğu düzeylerini pozitif yönde anlamlı yordadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Gürkan (1979) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına baktığımızda; ilkököl birinci sınıfta okulöncesi eğitimi almış çocukların okulöncesi eğitimi almamış çocuklara göre; zihinsel, sosyal, duygusal gelişim, beceriler ve ilgiler, fiziksel gelişim ve sağlık yönlerinden daha iyi durumda oldukları görülmüştür. Okulöncesi eğitimi alan çocukların, okulöncesi eğitimi almayanlara göre, sosyal davranışlar yönünden daha uyumlu ve başarılı oldukları sonucuna ulaşmıştır. Uğur (1998) okul öncesi eğitimin çocukların sosyalleşmesi üzerindeki etkisini incelediği araştırmasında anasınıfına devam eden çocukların sosyalleşme bakımından puan ortalamalarının daha yüksek olduğu bulmuştur. Atılğan (2001) okul öncesi eğitim alan ve almayan birinci sınıf öğrencilerinin sosyal beceri özelliklerini karşılaştırdığı çalışmada; okulöncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin sosyal beceri özellikleri ve bireysel özellikleri arasında anlamlı bir fark olduğunu ortaya koymuştur. Özbek (2003) okul öncesi eğitim alan ve almayan birinci sınıf öğrencilerinin sosyal gelişimlerini öğretmen görüşlerine dayalı olarak karşılaştırdığı araştırmasının sonucunda, okulöncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin ilköğretimde öğrencilere kazandırılması gereken sosyal becerilere sahip olma durumlarında, ilişkiyi başlatma ve sürdürme, grupta iş yapma, duygulara yönelik becerilerde, stres durumlarıyla başa çıkma becerilerinde, plan yapma ve problem çözme becerilerinde, özdenetimini koruma becerilerinde okulöncesi eğitim alan öğrencilerin lehine istatistiksel bakımdan anlamlı bir ilişki bulmuştur. Bu araştırmanın ve diğer araştırmaların sonuçlarına dayalı olarak; çocukların sosyal beceri düzeylerinin okul olgunluğu düzeyleriyle ilişkili olduğu görülmüştür. Okul öncesi eğitimin çocukların gelecek yaşantıları ve eğitim süreçleri üzerindeki rolü göz önüne alındığında çocukların tüm gelişim alanları açısından desteklenmeleri gerektiği bilinmektedir. Okul olgunluğu ile yapılan araştırmalara bakıldığında özellikle ülkemizde yapılan araştırmalarda çocuğun okul olgunluğu düzeyi akademik başarısı üzerinden değerlendirilmiştir (Görmez 2007; Unutkan 2007). Gelişim bir bütün olduğundan ve bir gelişim alanındaki gerilik tüm gelişim alanlarının hızına etki edeceğinden bilişsel yada fiziksel olarak olgunluğa ulaşmasının yanı sıra sosyal- duygusal, özbakım becerileri açısından da olgunluğa da ulaşmış olmaları çocukların ilkökula hazır olmalarını sağlayacaktır. Ayrıca akademik başarı için çocukların dinleme, anlama, ifade etme gibi becerilere sahip olması gerekmektedir ve bu beceriler Avcıoğlu (2003)’nun çalışmasında da ifade edildiği şekliyle sosyal becerilerin desteklenmesi ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar sonucuyla yani iyi bir sosyal beceri eğitimi yoluyla kazanılabilmektedir.

Okul öncesi dönem çocuklarının okul olgunluğuna ulaşmaları, bir üst eğitim kademesinde başarısızlık ve zorluklar yaşamamaları için en başta kalite ve nitelikli bir okul öncesi eğitimin sunulması ve eğitim sürecinde çocukların düzenli olarak değerlendirilmeleri gerekmektedir. Bir üst eğitim kademesine geçtiklerinde tüm gelişim alanları açısından öğrenmeye, anlamaya, ifade etmeye ve sosyalleşmeye hazır olabilmeleri, okul olgunluğuna ulaşmış olabilmeleri gerekmektedir.

Bu çalışmanın sonucu dikkate alınarak şu önerilerde bulunulabilir. Okul öncesi eğitim, çocukları bilişsel, sosyal, duygusal, fiziksel ve özbakım becerileri yönünden olumu destekleyen, desteklemesi gereken önemli bir süreçtir. Ülkemizde ki okul öncesi eğitimin okullaşma oranı MEB’in verilerine göre % 37’dir. Okul öncesi eğitimin özellikle kırsal ve sosyoekonomik açıdan düşük gelirli ailelerin yaşadığı bölgelerde yaygınlaştırılması çocukların ülke genelinde ilkökula hazır bulunuşlukları açısından eşitsizliği ortadan kaldırması açısından önemlidir. Ülkemizde ilkökula başlamak için tek kriter olan kronolojik yaş yerine ulusallaştırılmış ve zorunlu hale getirilmiş okula hazır oluş testleri uygulanarak çocukların ilkökula hazır olup olmadıkları, hazır olmayan çocukların özellikle hangi gelişim alanları açısından desteklenerek bir yada daha fazla sene okul öncesi eğitimden faydalanması gerektiği

belirlenebilir. Ülkemizde ilk kez 2006-2007 eğitim öğretim yılında, ilkokullarda uygulanan Uyum Haftası uygulaması devam ettirebilir ve bu süre iki haftaya çıkarılarak çocukların okuma-yazma becerileri okul öncesi eğitim öğretmeninin hazırlayacağı rapor doğrultusunda sınıf öğretmenleri ve rehber öğretmenleri tarafından değerlendirilerek çalışma planı çıkarılabilir. Ailelere bu çalışma planına nasıl katkıda bulunacakları, yapılabilecek etkinlikler konusunda bilgi verilebilir.

Not 1: Bu çalışma ilk yazarın yüksek lisans tezinden hazırlanmıştır.

Not 2: Bu çalışma 06-08 Kasım 2014 tarihlerinde Antalya'da 22 Ülkenin katılımıyla düzenlenen "3rd World Conference on Educational and Instructional Studies- WCEIS-2014"de bildiri olarak sunulmak olarak seçilmiş olup, JRET Bilim Kurulu hakemleri tarafından değerlendirilerek bu sayıda yayınlanmasına karar verilmiştir.

KAYNAKÇA

Atılğan, G. (2001). *Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden ve Etmeyen İlköğretim 1. Kademe Devre Öğrencilerinin Sosyal Beceri Özelliklerinin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi. Konya.

Avcıoğlu, H. (2003). Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklarda Sosyal Becerilerin Öğretilmesinde İşbirlikçi Öğrenme Yöntemi ile Sunulan Öğretim Programının Etkililiğinin İncelenmesi. *Ankara: OMEP Dünya Konsey Toplantısı Bildirisi*.

Copple, Carol and the Goal Early Childhood Assessments Resource Group, (Eds). (1997) *Getting a Good Start in School A Document Based on Reconsidering Children's Early Development and Learning*, National Education

Goals Panel, Goal Technical Planning Group on Readiness for School. Washington, D.C.: U. S. Government Printing Office. Erişim: 09.09.2010. <http://www.negp.gov/Reports/good-sta.htm>.

Görmez, E. (2007). *İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okul olgunluğu ve matematik hazırbulunuşluk düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi. Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Gürkan, T. (1979). Neden Okul Öncesi Eğitim. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. Cilt No:15, Sayı No:2, S. 215-219.

Kagan, S.L., Moore, E., & Bredekamp, S. (Eds.) (1995). *Reconsidering children's early learning and development: Toward shared beliefs and vocabulary*. Washington, DC: National Education Goals Panel.

Kandır, A. (2007). *Gelişimde 3-6 Yaş: Çocuğum Büyüyor*. (1. Baskı). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Katz, L. (1991). *Readiness: Children and Schools*. Erişim:18.08.2011 <http://ceep.crc.uiuc.edu/index.htm>. ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education.

Milli Eğitim Bakanlığı (2012). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. Milli Eğitim Bakanlığı.

Milli Eğitim Bakanlığı Kurumları Yönetmeliği. (2012). Erişim Tarihi: 13.04.2013. <http://meb-gov.tr/mevzuat>

Özbek, A., (2003). *Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden ve Etmeyen Çocukların İlköğretim Birinci Sınıfta Sosyal Gelişim Açısından Öğretmen Görüşüne Dayalı Olarak Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

The Early Childhood and Parenting Collaborative. <http://www.ceep.crc.uiuc.edu/> Erişim Tarihi: 03.06.2013.

Uğur, H. (1998). *Anasınıfı Eđitiminin Sosyalleřmedeki Rolü ve Öğrencileri Sosyalleřtirme Açısından Özel ve Devlet Anasınıflarının Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi. Sakarya.

Uđurtay Üstünel, A. (2007). *Bracken Temel Kavram Ölçeği Gözden Geçirilmiş Formu'nun Geçerlik Güvenirlik Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi. Ankara.

Unutkan, Ö. (2007). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Matematik Becerileri Açısından İlköğretime Hazır Bulunuřluđunun İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı 32. Syf. 243-254.

Yenilmez, K. ve Kakmacı, Ö. (2008). İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin matematikteki hazır bulunuşluk düzeyi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(2), 529-542.

Yılmaz, Y. (2003), *Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Altı Yaş Grubu Çocukları İçin Okul Olgunluğu Kontrol Listesi Geliřtirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.